

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

XM18/21
28. maj 2018
Sara Olsvig

Uunga siunnersuut: Nuummi aamma Ilulissani nunanit tamalaanit mittarfiit kiisalu Qaqortumi nunap immikkoortuani mittarfiup sananeqarnissaannut, ingerlanneqarnissaannut aningaasalersorneqarnissaannullu killiliussatut piumasaqaatit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2018-imeersoq.
(Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoq)

Nunarput angallannikkut ataqatigiinnerulertariaqarpoq. Angallannikkut atukkat innuttaasunut, inuussutissarsiortunut, takornariaqartitsinermut sutigut tamatigut pitsanngorsarnissaat Inuit Ataqatigiit pisariaqavissutut isigaarput.

Taamaammat suliat ingerlanneranni peqataasimavugut, aqutissiusseqataasimavugut Nuummi, Ilulissani Qaqortumilu mittarfiit allilerneqarnissaannut sanaartorneqarnissaannullu tungavissanik piareersaanissamut. Tamatuma saniatigut suliap aallartinneraniilli illoqarfinni allani mittarfeqareersuni illoqarfinnilu minnerni maannamut timmisartunut suluusalinnut mittarfeqanngitsuni kiisalu Narsarsuup Kangerlussuullu mittarfeqarnikkut inissisimanerannik sukumiisumik kingunissanik qulaajaaqqusisimavugut.

Mittarfiit tallilernissaat, nutaanik sanaartorneq pioreersunillu aserfallatsaaliineq allannguinerlu akisuvoq. Inatsisissatut siunnersuummi matumani mittarfiit tallimat pineqarput, taakkuinnaallu maannamut paasisavut malillugit inuiaqatigiinnut 6 mia. kr. tungaannut akeqartussaallutik. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut soorunami annertuumik sunniuteqassaaq. Taamaammat peqqissaarnissaq, torersumik sulinissaq minnerunngitsumillu ammasumik kingusissai ilisimaaralugit ingerlatsinissaq pisariaqarpoq.

Inuit Ataqatigiit suliap ingerlarngani piumasarput erseqqissoq tassaajuarsimavoq nunarput ataatsimut isigalugu angallannikkut ataqatigiinnerulertoqarnissaa suliarineqassasoq, innuttaasunut tamanut kingunissai qulaajarsimallugit ilisimaaralugillu aalajangiiniarnerit ingerlanneqassasut, nunalu tamakkerlugu innuttaasut angallannikkut atugaannik pitsanngorsaasoqassasoq. Taamaammat erseqqissumik oqaatigiumavarput Nuummi Ilulissanilu mittarfiit tallinerisa Qaqortumilu mittarfiliornissap saniatigut inoqarfinni allani pissutsit aamma pitsanngorsaavineqarnissaat piumasarigatsigu.

Ukiuni kingullerni angallannikkut innuttaasut atugaat ajorsiaruinnarsimapput. Assersuutigalugu Qeqertarsuup Tunuani Kujataanilu Disko Line-mut kiffartuussinissamut isumaqatigiissusiortoqarmat Inuit Ataqatigiit erseqqissumik oqaatigaarput angallannikkut pissutsit pitsanngoriartariaqarmata, ajorseriateqassappatalu akuersaarsinnaanatigu.

Kiffartuussinissamut isumaqatigiissutit nipituuliutigalugu ataatsimiititaliamilu pineqartumi apeqquserpavut, Naalakkersuisumut taamani akisussaasuusumut aalajangiunniakkat ajorseriaataassammata erseqqissarlugu. Ullumikkut nunap immikkoortuini pineqartuni innuttaasut atugaat ajorseriarsimaqisut takussutissartanik ulikkaarpoq. Angallannikkut aaqqitassavaut amerlaqaat, mittarfiit pingasuinnaat tallimaannaalluunniit kisiisa isigalugit aalajangiiniarsinnaangitsugut Inuit Ataqtigiit isumaqarpugut, nuna tamakkerlugu isiginiarneqartariaqarpoq.

2015-mi ukiaanerani Inatsisartut Sanaartornermut Ataatsimiititaliaata UKA15-mi immikkoortut 18 aamma 167 suliarineqarneranni isumaliutissiissutaa, Inuit Ataqtigiit akuerseqataaffigisarput, erseqqilluinnarpoq. Sanaartornermut Ataatsimiititaliap siunnersuutaata, immikkoortup 167-p siunertarivaa nunarput ataatsimut isigalugu mittarfeqarnikkut nalilersuilluarnissaq, suluusalinnullu qulimiguulinnullu mittarfiit angissutsimikkut naleqqussarneqarnissaannut nalilersuilluarnissaq. Siunnersuut taamani naalakkersuisuusunit allannguutissatut siunnersuuteqarfigineqarpoq, taasissutissartaalu ilaatigut ima imaqarpoq, issuaavunga: "Taamaalilluni suliassaqarfimmi immikkoortumut pilersaarummi mittarfiit aamma qulimiguullit mittarfiisa akunnittarfiisalu pioreersut piginnaasaasa millineqarnissaat allineqarnissaallu nunap immikkoortuini tullerriaarnermut ilanngunneqassapput", issuaaneq naavoq.

Isumaliutissiissummi aamma takuneqarsinnaavoq ataatsimiititaliap ukiuni amerlasuuni attanegarsinnaasumik nuna tamakkerlugu isiginnittumik aaqqiissuteqarnissaq piumasarigaa.

Tamatuma saniatigut isumaliutissiissummi Inatsisartunit Naalakkersuisunut suliakkiissutit erseqqipput. Ilaatigut ataatsimiititaliap inassutai ima imaqarput, issuaavunga: "Tamakkiisumik sumut atugaanissaat isumannaarniarlugu Nuummi aamma Ilulissani mittarfiit minnerpaamik 2.200 miiterisut aamma Qaqortumi Tasiilamilu mittarfiit minnerpaamik 1.499 miiterisut sanaartugassatut pilersaarussiaanissaat", "Nuummi, Ilulissani aamma Kangerlussuarmi mittarfiit pillugit sanaartornermut pilersaarusionerit misissuinerillu salliuillugit ingerlanneqassasut" aamma "Nuummi Ilulissanilu talliliinissanut atatillugu avataanit aningaasalersuinissamut avataanit aningaasalersuisartunit aamma/imaluunniit pisortat/namminersortut peqatigiilernissaannut periarfissat qulaajarneqarlutik aallarnisarneqassasut, kiisalu piginnittuuneq aningaasaliinerlu pillugit aaqqiissutaaratarsinnaasutut isumaqatigiinniarnerni angusat akuerisassatut UKA 2016-mi kingusinnerpaamik saqqummiunneqarnissaat", issuaanerit naapput.

Tassa Inatsisartuni amerlanerussuteqarluartut isumaliutissiissummik aalajangiiffigisassatullu siunnersuutini akuersinerminnik taasinerminni suliakkiissutaat siammasissoq, Nuummi Ilulissanilu mittarfinnik talliliinissamik Qaqortumilu sanaartornissamik imallit, saniatigullu inoqarfinni allani sunniutissaannik nalilersuinissamik imallit.

Inuit Ataqtigiit erseqqissumik oqaatigissavarput suliakkiissutit ilaminertaannaa suliarineqarsimasoq isumaqaratta.

Isumaliutissiissummi suliakkiissutaasut malitsigisaannik Naalakkersuisut 2016-mi Kalaallit Airports A/S pilersippaat, Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartunit akuerineqartumik. Inuit Ataqtigiit A/S-liornermi tuaviuussineq suleriuserineqartorlu isumaliutissiissummi suliakkiutaasunut naapertuunnersoq apeqquserlutigu ikinnerussuteqarluta ataatsimiititaliami itigartitsivugut.

2015-miilli naalackersuisuusimasut, Inuit Ataqtigiit ilanngulluta, suliaq nangipaat. Inuit Ataqtigiit 2016-mi Naalackersuinikkut akisussaaqataalernitsinnit suliat peqqissaarunneqarnerunissaat torernerunissaallu piumasarisimavarput, amerlanerussuteqartut aalajangiqaat malillugit sulinissaq siunertaralugu.

Suliap aalajangiiniarnerillu nanginneqarsinnaanissaannut periarfissiumalluni 2018-mut aningaasanut inatsimmut pisinnaatitsissutinik annertuunik ilanngussaartoqarpoq, tamanna Inuit Ataqtigiit peqataaffigaarput. Uagulli periuserineqartussatut atorneqartussatut takorloorsimavarput, aningaasaleeriaasissatut periarfissat taakkua Inatsisartuni sukumiisumik eqqartorneqareerpata aatsaat aningaasaliinermut qanorpiaq katiterisoqassanersoq aalajangiisoqassasoq, tamannali suli pinngilaq.

Ilisimasavut tunngavigalugit qulaajaanit suli naammassivissimasutut taaneqarsinnaangillat minnerunngitsumillu qineqqusaarnerup nalaani saqqummiusseriaaseq apeqquserparput. Naalackersuisummi akisussaasuusut tuaviuussillutillusoq pinerat, paasisussutissanillu siammaanermi Inatsisartunullu apuussinermi torinngitsumik ingerlatsinerat apeqquserparput.

Nuuk, Ilulissat Qaqortorlu pillugit inuiaqtigiit aningaasaqarnerannut sunniutaasunik nalilersuineq (Alloriarneq 2) qineqqusaarnerup nalaani saqqummiunneqarpoq, danskisut. Kalaallisoortaa qangarpiaq saqqummersinanersoq ilisimanngilarput. Ilisimavarpulli aatsaat Kalaallit Airports A/S naalackersuisooqtigiit partiivinut immikkut saqqummiussereermata Inatsisartullu allat saqqummiivigineqarnissaat aalajangiunneqarmat nalunaarusiaq Inatsisartunut tamanut agguanneqarmat, tassa ullualunnguit matuma siorna.

Nalilersuineri Inatsisartunut agguanneqartumi paasisutissat matoorneqarsimasut, tassa titarlugit ersigunnaartinneqarsimasut, 24-iupput. Naalackersuisunut apeqqutigissavarput soq paasisutissat taakku Inatsisartunut isertuunneqarnersut. Inatsisartummi tassaavugut inatsimmik suliaqartussat, paasisutissallu matoorneqarsimasut soorunami qanoq imaqarneri assilissamut tamakkiisumut pingaaruteqassammata imarisai ilisimasaqariaqarpavut.

Mittarfinnut allanut sunniutissat pilersaarutillu pillugit Naalackersuisut erseqqissumik akisuteqarnissaat suli utaqqivarput, tassami taakku nalilersuiffigineqarnissaat UKA15 imm. 167-mi taasissutissartaani erseqqissumik suliakkiutigineqaraluarpoq, Napatitsinermullu Siuariartornissamullu pilersaarummi, inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni aamma qupperneq 4-mi issuarneqartumi, ilaavoq. Naalackersuisunut apeqqutigisariaqarparput nalilersuineq tamanna qaqugu Inatsisartunut apuunneqassanersoq?

Apeqqutissatta allat saqqummiutinnginneranni suliap ingerlarngani apeqqusernartitavut allat oqaaseqarfigeqqaalaassavagut.

Sapaatip akunnera kingullermi Ineqarnermut Attaveqaqtigiinnermullu Naalackersuisumit parteerput kaffisoriartoqquneqarpoq. Ataatsimiinnermi ilisimatinneqarpugut Naalackersuisooqtigiinni isummat assigiinngitsuummata, taamaakkaluartorli inatsisissatut siunnersuutip massuma aappassaaneerneqarnissaa pingajussaaneerneqarnissaalu naalackersuisooqtigiinnit ukiamut pisinnagu siuartillugu aasaq manna pinissaanut qinnuteqassallutik aalajangiussaqaarsimmata.

Inuit Ataqtigiit erseqqissumik oqaatigissavarput siuartitsinikkut tuaviuussiniarneq torinngilluinnartutut isigigatsigu, qulaanimi taasatsitut paasisutissat Inatsisartunit suliakkiutaasimasut tamakkerlugit suli tigunngilagut.

Qujavugut Naalakkersuisut Inatsisartut tamattaalluta tallimangormat Kalaallit Airports A/S-mit, Mittarfeqarfinit, Deloitte-mit Naalakkersuisoqarfimmiillu saqqummiussivigineqarnissatsinnut periarfissimmatigut. Saqqummiussinerit nalaanni Naalakkersuisunit ataasiakkaanit apeqqutigineqartut soorunami tusarnaangitsoorsinnaasimanngilagut, ernumaammissutigarpullu tusaasinnaagatsigu Naalakkersuisunut ilaasortat najuuttut arlallit akornanni sulianut isummat assigiinngingaatsiartut saqqummerarmata. Paasisavummi arlaqarput, soorlu mittarfiit takissusissaannik maanna periarfissanik allanik Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq misissueqqusisimasoq, tamannalumi aamma KAIR-mit periarfissatut allaat saqqummiunneqarluni. Ullup siuliani Attaveqaqatigiinnermut Naalakkersuisup inatsisissatut siunnersuummik pingajussaaneerinninnissamik suartitsinissamik oqaaseqarsimaneranut tamanna ataqatigiinngitsilluinnarparput. Saqqummiussineri KAIR-mit aamma saqqummiunneqarpoq mittarfiit sanaartugassat tulleriiaarnerisa allanngortinneqarnissaat piffissaliussallu sivisussusaata allanngortinneqarnissaa periarfissatut isigineqarmat. Tamanna pillugu Naalakkersuisut erseqqissumik isummernissaat piumasarissavarput, taakkumi allanngortinneqarpata aningaasartuutissat aamma annertuumik allannguuteqarsinnaammata.

Tallimangormat Kalaallit Airports Mittarfeqarfiillu Inatsisartunut saqqummiussineranni Mittarfeqarfinit oqaatigineqartut ilaat soqutiginarluinnartutut Inuit Ataqtigiit tiguarput. Mittarfeqarfiit Kalaallit Airports-lu kattunneqarnissaat periarfissatut Mittarfeqarfinit saqqummiunneqarpoq, Mittarfeqarfiit suliffeqarfittut namminersortitatut ingerlanneqarunnaarluni A/S-nngortinneratigut. Inuit Ataqtigiit periarfissaq soqutiginarparput isumaqarpugullu taama ilinissamut periarfissat ilanngullugit qulaajarneqartariaqartut.

Tallimangormat saqqummiussineri aamma nuannaarutigarpur Airgreenland tusarnaariaqataasimammata, tassami ullup ingerlanerani apeqquterpaaluit Airgreenland-mit akineqarput, naak timmisartuusseqatigiiffik saqqummiussisussat akornanniinngikkaluartoq.

Assersuutigalugu Airgreenland-mit erseqqissumik oqaatigineqarpoq Ilulissat atlantiku ikaarlugu miffissatut tallilerneqassappat Airgreenland-mit taamaallaat ukiumut qaammatit ilaannai atlantiku ikaarlugu miffigineqartassasoq. Paasissutissat taakkua tunngavigalugit paaserusunnarpoq tamanna angallannermut akinut qanoq sunniuteqassanersoq, tamannami erseqqissumik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissanik nalilersuineri takuneqarsinnaanngilaq.

Inuit Ataqtigiit piumasaraarput Naalakkersuisut erseqqissumik qanoq anguniagaqarnerlutik Inatsisartunut saqqummiussisassat. Suliaq qanoq ilusiligaaniarpa? Suliaq Inatsisartutigut qanoq ingerlanneqarniarpa?

Kommunit tamackingajallutik tusagassiorfitsigut qisuariaateqarnerat soorunami aamma arajutsisimanngilarput. Inatsisartunit suliakkiissut erseqqissimagaluartoq apeqqusiisoqarmat paasilluarparput. Inatsisissatummi siunnersuut januarimi februarimilu tusarniaassutigineqarmat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissanik nalilersuineq suli saqqummersimannngilaq soorlu aamma mittarfinnut allanut periarfissanik nalilersuineq suli saqqumminngitsoq. Naalakkersuisut taamaammata aperisariaqarpavut inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissanik nalilersuineq saqqummermalli kommunit qanoq akuutinniarneqarnerisut, kommunit akuutinniarneqarnerat maanna Inatsisartut ataatsimiititaliaannit isumagineqassasoq isumalluutigineqaannarpa? Taamatuttaarlu

mittarfinnut sinnerinut sunniutissanik nalilersuineq saqqummerpat, inatsisissatullu siunnersuut Naalackersuisuniikkunnaarluni inatsisartuni ataatsimiititaliakkoortinneqalereerluni, tamanna pillugu kommunit akuutinneqarnera Inatsisartunit isumagineqarnissaa Naalackersuisunit naatsorsuutigineqarpa?

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutaasussanik nalilersuineq (alloriarneq 2) Deloitte-mit suliarineqarsimasoq nunatta Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiivisa nalilersorsimavaat, allakkiamilu maajimi, tassa qaammat una, saqqummersumi naliliinertik saqqummiuppaat. Siunnersuisoqatigiit suliap aningaasaqarnikkut katitigaanera apeqquserpaat, assersuutigalugu sanaartornermi nikingasoortoqassagalarpat 5-10%-mik aningaasartuutit 180-360 mio. kr. akornanni annertusinnaanerannik naliliillutik. Taama pisoqarataassappat aningaasartuutit taakkua sumit matussuserneqassappat? Siunnersuisoqatigiit aamma apeqquserpaat mittarfinnik sanaartornermi aningaasartuutissat missingersuusionermmut inatsimmut unioqqutitsissannginnersoq. Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit apeqqutit allat qaqitaat ilanngullugit erseqqissumik Naalackersuisunit akineqarnissaat piumasaraarput.

Inatsisissatut siunnersuutip imarisaatigut sukumiisumik suliarineqarnissaa piumasaraarput. Imarisaatigut apeqqutigineqartariaqartut arlaqartippavut.

Assersuutigalugu mittarfiit sanaartorneranni avataanit suliarortussat akissarsiaqarnermikkut akileraartarnermikkullu atugassaat pillugit erseqqitsinngilarput bruttoskat-mik nunatta karsianut taamaallaat akileraartarnissamik periarfissaq atorineqarniarnersoq. Ukiarmi 2018-mut aningaasanut inatsimmut periarfissatut ilanngunneqalermat Inuit Ataqaatigiit kommunit tamanna pillugu maalaarnerat tusaalluarlutigu apeqquserparput. Mittarfiimmi sanaartorneqartussat tamarmik illoqarfiit qanittuaniippat suliarortussallu illoqarfinniittarnissaat pinngitsoorneqarsinnaanngilaq. Naalackersuisut tamanna pillugu erseqqissumik akissuteqarnissaat kissaatigaarput, kingunerisinnaasaami tassaapput sulisartut kalaallit akiluttuiffineqarsinnaanerat.

Inatsisissatut siunnersuummi aamma peqqinnissaqarfiup suliassanik annertuunik eqqaasaqartoqarpoq. Peqqinnissaqarfiup sulisartunik isumaginninnissaanut aningaasartuutissat minnerunngitsumillu sulisoqarnikkut mittarfiliortunut piffissartorfiussappat peqqinnissaqarfiup ulluinnarni ingerlaneranut sunniutissai suuppat?

Siunnersuummut nassuiaatini allassimavoq, issuaavunga: "Kangerlussuup aamma Narsarsuup atorineqannarnerisa annertussusaa sunniutissaasussallu suleqatigiissitaliani marlunni Namminersorlutik Oqartussanit, Qeqqata Kommunianit aamma Kommune Kujallermit ilaasortaaffineqartuni, qulaajaavigineqassaaq. Kangerlussuarmi aamma Narsarsuarmi mittarfiit siunissami atorineqarnissaannut ingerlanneqarnissaannullu piulersaarummik inaarutaasumik innersuussinissaq, siunnersuutip matuma avataani inissisimavoq" issuaaneq naavoq. Eqqumiigisarput tassaavoq siunnersuutip massuma avataaniittutut isummerfissat taakkua inissisimanerarneqarmata. Kangerlussuarmi Narsarsuarlu ataatsimut isiginnilluni isummerfissatut isigaavut, aningaasaqarnikkut kingunissai sutigut tamatigut taakkununga aamma kallaammata.

Kangerlussuup sakkutuunit ilisimatuussutsikkullu suli atugaanera siunissami allanngussanersoq erseqqissumik aamma akineqarsimanngittutut isigaarput. Paaserusupparput naalagaaffimmut amerikarmiunullu isumaqatigiissutit nutaat pisoqaanerillu qanoq Kangerlussuarmut

pilersaaruteqarnermut sunniuteqarnersut. Tamanna arlaleriarluta apeqqutigisarsimagaluarparput, erseqqissumilli akineqanngisaannarpugut.

Ilanngullugu paaserusupparput Naalakkersuisut Qeqqata Kommuniata Kangerlussuaq namminersortunngorsarniarlugu ingerlatarilerniarlugulu oqariartuutaanut qanoq isummernersut, taamalu aaqqiisoqassappat inuiaqatigiit aningasaqarnerannut sunniutsisartai qulaajaavigineqarniarnersut?

Mittarfiit inatsimmi pineqartut sanaartorneqarnissaannut soorunami Avatangiisinut Sunniutissanik Nalilersuinernik (VVM) malitseqartussaammata taakkua aamma takunissaat piumasaraarput.

Nunatta timmisartuusseqatigiiffiata Airgreenland-p atugai mittarfiit allanngortiterneqarpata soorunami aamma atukkamigut allannguiffigineqassaaq. Taamaammat Naalakkersuisut erseqqissumik akeqqussavagut Airgreenland-mut maannakkut piginneqataasut allanngortinneqarnissaannut pilersaaruteqartoqarsimansoq pilersaaruteqartoqarnerorsorluunniit. Paasisimalereerparpummi Airgreenlandip ingerlanneqarneranut pilersaarusiorniarnernullu maannakkut piginnittuisa isumaqatigiinngittarnerat peqqutigalugu pitsaanerpaamik inissisimasoqanngitsoq. Mittarfeqarnikkut allanngortiterineq Airgreenlandimut soorunami aamma sunniuteqartussaammata Airgreenlandip pigineqarnera pillugu siunissamut Naalakkersuisut qanoq takorluugaqarnersut paasisariaqarparput.

Inuit Ataqtigiit nunatsinni angallannikkut atukkanik aaqqeeqataarusogaagut. Aamma erseqqissaqqissavarput Nuummi Ilulissanilu mittarfiit tallinissaat Qaqortumilu mittarfittaarnissaq isumaqatigilluinnaratsigu. Piumasariinnarparput Inatsisartut suliakkiissutaat malillugu nuna tamakkerlugu isiginnilluni pilersaarusiortoqarlunilu sulinermi tunngavissaqarluartoqassasoq.

Suliat pineqartut nunatta aningaasaqarneranut annertuumik kalluaasussaavoq, Naalakkersuisullu qanoq piniarnerlutik erseqqissumik nalunaartariaqarput. Nalornisitsineq inuussutissarsiornikkut ineriartortitsinissamut akornusiivoq suliasaqarfinnilu allani sulianik qanoq naammassinnissinnaanermut aamma sunniuteqarluni. Assersuutigilarput aalisarnermut inatsimmut apeqqut. Aalisarnermut inatsisissaq Naalakkersuisut allannguivigissagunikkut nunatta aningaasaqarneranut annertuumik aamma kinguneqartitsinnaavoq, aalisarnermi isertitat mittarfiliornissanut aamma atugassiatut takorloorneqarput. Aalisarnermut inatsisip allannguivigineratigut nunatta karsianut isertitat annikillissappata tamanna ilisimasariaqarparput. Naalakkersuisut ataatsimut isiginnilluni ineriartortitsinissamut takorluugaat erseqqissuliarineqartariaqarput.

Angallannikkut pissutsit allannguiffigineqarnissaat pisariaqarpoq. Ullumikkut pissutsit atuuttut attatiinnarsinnaanngilagut (status quo ikke en mulighed). Taamaammat peqqissaartumik katersuuuffiusumillu suleriaaseqarniarta. Aalajangerniarnerit taama annertutigisut pinnaassutaaginnaratik ataatsimoorfiusumik inernilernissaat pisariaqarpoq.

Inuit Ataqtigiit nuannaarutigisimaqaarput 2015-mi Sanaartornermut Ataatsimiititaliami naapiffiusumik isumaliutissiissusiortoqarmat. Isumaliutissiissummi suliakkiissutit tamakkerlugit suliarineqarnissaat naatsortuutigaarput, maannamullu ilaannai suliarineqarsimammata naammaginngilarput.

Inatsimmut massakkut siullermiikkatsinnut isumaliutissiissutip suliassartai allat aamma attuumassuteqarluinnarput. Taamaammat suliaq aallartilaaginnartutut isigaarput, peqataaffigisinnaanngilarput tuaviuussilluni suleriaaseqarnissaq. Piumasaraarput suliakkiisutit malillugit qulaajagassat tamakkiisumik qulaajarsimanissaat. Suliamut Inuit Ataqatigiit peqataassagutta piffissaqarluarluta suleriaaseqarnissarput piumasaraarput. Innuttaasut qinigaattut pisussaaffipput malillugu paasisassat paasisimatillugit aalajangernerit piniassammata.

Suliassaq manna annertummat Inuit Ataqatigiit inatsisissatut siunnersuutip aappasaaneerqarnera sioqqullugu ataatsimiititaliani arlalinni suliaqarfigineqarnissaa naatsorsuutigaarput inassutigalugulu. Aningaasaqarnermut akileraartarnermullu ataatsimiititaliamut ingerlanneqarnissaa inassutigaarput tamatumallu saniatigut Immikkut ittumik ataatsimiititaliaagallartumik (ad hoc-udvalg) pilersitsinissaq inassutigaarput, Inatsisartuni partiit tamakkerlutik peqataaffigisaannik suliaq sukumiilluinnartumik qulaajaaffigineqarnissaa tassani suliarineqarniassammata.

Taama oqaaseqarluta inatsisissatut siunnersuummut apeqquterpassuit akineqarnissaat qulaajarneqarnissaallu naatsorsuutigalugu ataatsimiititaliani sukumiisumik suliarineqarnissaa innersuussutigaarput.